

توسعه پایدار و چشم‌انداز

صنعت نفت و گاز و

پتروشیمی کشور

(بخش پایانی)

رضا پدیدار

عضو اتاق بازرگانی ایران

در شماره پیشین این یادداشت به چشم‌انداز و برنامه‌های مربوط به صنایع نفت و گاز کشور پرداخته و مقرر شده بود در این شماره به نقاط ضعف سرزمینی‌مان در این بخش بپردازیم که در ادامه می‌خوانید.

۱- وابستگی دولت به درآمد‌های نفتی و تبدیل نشدن ذخایر ملی به سرمایه‌های در گردش برای توسعه ملی که یک ضرورت جدی است.

۲- تمرکز و انحصار اقتصاد دولتی و سهم اندک بخش خصوصی در اقتصاد ملی

۳- سهم ناچیز منابع انسانی جوان و فعال کشور در تولید ثروت ملی

۴- بهر‌ه‌وری اندک نیروی کار، سرمایه و همه عوامل تولید ملی در تمام سطوح

۵- نبود تعادل در پهنه سرزمینی و نابرابری در توسعه در استقرار جمعیت و فعالیت در کشور

۶- روند شدید تخریب منابع خاک و محیط‌زیست و بیابان‌زایی بی‌حد و حصر

۷- کاربردی نبودن تحقیقات و ناکارآمدی نظام آموزشی کشور در حوزه

انرژی

باتوجه به نکات یادشده، ضرورت دارد با همکاری و مشارکت تمام سطوح مدیریتی در کشور و به‌ویژه با ایجاد یک پل قوی و مستحکم با بدنه بخش خصوصی در سطح ملی فرصت‌ها و تهدیدها در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی شناسایی شده و با عزم ملی نسبت به حضور موثر برای کلیه فعالیت‌های حوزه انرژی نقش‌پذیری خود را به‌انجام رساند. براساس بررسی‌ها و واکاوی‌های انجام گرفته و نیز با مطالعه کلیه برنامه‌ها و راهبردهای مصوب‌شده در کشور که متأسفانه جنبه عملیاتی پیدا نکرده است، می‌توان مواردی از نمونه‌های فرصت‌ها و تهدیدها در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی را معرفی کرد که از این طریق بتوان با مشارکت ملی و نیز بازگیری نخبگان و فعالان اقتصادی در کشور به اهداف کلان و موردنیاز کشور به‌شرح زیر دست یافت:

الف - جهانی شدن در ابعاد اقتصادی و سیاسی در حوزه انرژی

ب - توجه همه‌جانبه به موقعیت ویژه ژئوپلیتیک ایران در مرکز بیضی انرژی منطقه (خاورمیانه، اوراسیا و شمال افریقا)

ج - توجه به نیاز جهانی به ذخایر هیدروکربوری و معدنی موجود در ایران در وجود ظرفیت‌های متعدد برای همکاری‌ها و گسترش بازارها و نیز سرمایه‌گذاری‌های مشترک منطقه‌ای و جهانی

هـ- وجود بازار مناسب برای محصولات نفتی و پتروشیمیایی ایران در بازارهای منطقه و جهان

و - وجود زمینه‌های فراوان در عرصه‌های توسعه و ایجاد صنایع مکمل و مشترک در کشور و منطقه براساس تقسیم کار منطقه‌ای

ز- اتحاد مصرف‌کنندگان نفت در کشورهای مختلف جهان بامدیریت شرکت‌های چندملیتی.

با عنایت به نکات و موارد پیش گفته می‌توان به این مهم تاکید کرد که صنایع نفت و گاز و پتروشیمی، پیش‌از توسعه ملی محسوب شده و ایجادکننده فرصت‌های جدید برای مدیریت کلان کشور در راستای تنوع‌بخشی به اقتصاد ملی و بهره‌رسانی کامل از ظرفیت‌های نفت برای ارتقای امنیت ملی و مهم‌ترین عامل در ارتقای توان استراتژیک کشور خواهد بود. بنابراین با اتکا به منابع درآمدی حاصل از ارزش‌افزوده این ثروت ملی، صنایع نفت و گاز کشور باید به‌سرعت توانایی‌های بالقوه و راهبردی خود را از طریق دنبال کردن اهداف و سیاست‌های زیر و در چارچوب سیاست‌های کلی کشور در بخش نفت ارتقا بخشد:

۱-روآمد ساختن شرکت‌های نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی کشور و ارتقای آنها به سطح شرکت‌های بین‌المللی فعال و قابل رقابت اقتصادی در این بخش‌ها و تعیین دقیق رابطه مالی بین دولت و بخش نفت و گاز براساس اصول تجارت و روش‌های بین‌گذارانی

۲- حداکثرسازی ارزش‌افزوده صنعت نفت و گاز کشور از طریق هم‌افزایی مزیت‌های نسبی با توسعه سرمایه‌گذاری در منابع و صنایع نفت و گاز، پالایش، صنایع پتروشیمی، صنایع انرژی‌بر و صنایع و خدمات مهندسی پشتیبان آنها (از جمله صنایع و خدمات دریایی).

۳- حمایت از ایجاد و تقویت بخش خصوصی در صنعت نفت کشور به‌ویژه در بازرگانی نفت و نیز صنایع پایین‌دستی و صنایع و خدمات پشتیبان صنعت نفت و خدمات پیمانکاری و فنی و مهندسی با هدف حضور شرکت‌های ایرانی در بازارهای منطقه‌ای و جهانی

۴- ایجاد مرکزیت جذب، تولید و انتقال و ارتقای فناوری‌های نوین صنایع نفت و گاز، پالایش و پتروشیمی در منطقه خلیج‌فارس از طریق تعامل سازنده با کشورهای موثر در عرصه فناوری نفت و گاز در بازارهای جهانی و تقویت موسسات تحقیقاتی، علمی، فنی و توسعه مراکز R&D داخلی فعال در امور نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و گسترش همکاری شرکت‌ها با نهادهای علمی و تحقیقاتی بین‌المللی به‌ویژه فرایند هوش‌مصنوعی در جهان

۵- حمایت از پذیرش سرمایه‌گذاران خارجی در توسعه صنایع نفت، گاز و

پتروشیمی و تولید فراآورده‌های نفتی

۶- حمایت از سرمایه‌گذاران‌های مشترک کشورهای منطقه با ادغام شرکت‌های مرتبط در بخش پتروشیمی و صنایع پایین‌دستی نفت با هدف ایجاد شرکت‌های بزرگ تاثیرگذار در مقیاس جهانی

۷- ایجاد مرکزیت خدمات مالی، بازارهای پولی، سرمایه، بیمه، بورس، کالا، تجهیزات و امکانات صنعت نفت و گاز و خدمات لازم از طریق بازارها برای کشورهای منطقه و نیز ایجاد مرکز جذب سرمایه و تأمین منابع مالی موردنیاز از بازارهای جهانی با تأسیس نهادهای مالی مشترک

۸- مشارکت و توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در امور اکتشاف، استخراج و بهره‌برداری از مخازن نفت و گاز و طرح‌های سرمایه‌گذاری بالادستی و پایین‌دستی خارج از کشور با اولویت کشورهای منطقه و آسیا باهدف تضمین بازار و تقویت تعامل بین‌المللی

۹- جایگزینی صادرات فراآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی به جای صدور نفت خام و گاز طبیعی و حمایت و تقویت زنجیره تولید، پایین‌دستی صنایع نفت و گاز و پتروشیمی

۱۰- تاثیرگذاری در مدیریت بازار نفت و گاز جهان و استفاده از موقعیت ژئوپلیتیک کشور در حمل و انتقال نفت خام و فراآورده‌های آن، گاز طبیعی، مواد پتروشیمی و معاوضه نفت خام برای تصفیه در پالایشگاه‌های کشور

۱۱- تمرکز بر ایجاد زیرساخت‌های لازم توسعه صنایع نفت، گاز و پتروشیمی و صنایع انرژی‌بر در مناطق مستعد کشور با اولویت سواحل و جزایر شمال خلیج‌فارس

۱۲- بهینه‌سازی مصرف همراه با کاهش شدت انرژی مصرفی در تمامی بخش‌های اقتصادی کشور

۱۳- سرمایه‌گذاری از طرف ایران در بخش‌های نفت و گاز و پتروشیمی

در خارج از کشور براساس مدل‌های مطالعاتی - تطبیقی، ملی و بین‌المللی

۱۴- ایجاد ظرفیت تولید ۵۰ میلیون بشکه‌روانه نفت خام در پایان

برنامه هفتم.

امید است با درک واقعیت‌های یادشده و انسجام‌مندی در طراحی و برنامه‌ریزی‌های موردنیاز تا یک دهه پیش‌رو، بتوانیم از تمام ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل کشور در حوزه انرژی استفاده شده و اقتدار ملی را برای نقش و جایگاه ایران در مرکز بیضی انرژی خاورمیانه فراهم شود.

فبر

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اقشار مختلف مردم

اگر جنگی راه بیندازند، این بار منطقه‌ای خواهد بود

و در حقیقت جرم ملت ایران این است که به آمریکا گفته غلط می‌کنی که بخواهی کشور من را ببلی.

ایشان جاذبه‌های متعدد ایران همچون نفت، گاز، معادن غنی و موقعیت راهبردی و جغرافیایی را باعث طمع‌ورزی قدرتی متجاوز و زیاده‌طلب همچون امریکا دانستند و خاطر‌نشان کردند: آنها در پی تصرف ایران و بازگرداندن تسلط خود بر منابع، نفت، سیاست، امنیت و ارتباطات بین‌المللی ایران همچون دوره پهلوی هستند. علت اصلی دشمنی آنها این است و بقیه حرف‌های آنها مثل حقوق بشر، حرف مفت است.

رهبر معظم انقلاب اسلامی تاکید کردند: ملت ایران در مقابل مطامع امریکا محکم سینه سپر کرده، ایستاده و خواهد ایستاد و آنها را از مودی‌گری و اذیت کردن مایوس خواهد کرد.

می‌خواستند مردم را در مقابل نظام قرار دهند، اما مردم با حضور میلیونی خود در ۲۲ دی به دهان بدخواهان زدند و حقیقت ملت ایران را نشان دادند.

ایشان با تاکید بر اینکه مسئولان واقعا باید قدر این مردم را بدانند، گفتند: البته این فتنه به‌صورت تصادفی یا حساب‌شده در وقتی انجام شده است که دولت و مسئولان در حال طراحی بسته و نقشه اقتصادی کشور برای پیشبرد

بهتر وضع هستند.

آخرین خصوصیت مورد اشاره رهبر معظم انقلاب از فتنه اخیر، خشونت داعش‌وار آن بود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بخش پایانی سخنان‌شان درباره علت دشمنی چهل و چند ساله امریکا و ایران، گفتند: مسئله در دو کلمه خلاصه می‌شود، امریکا می‌خواهد ایران را بلعده، اما ملت ایران و جمهوری اسلامی، مانع هستند

ایشان دومین خصوصیت فتنه اخیر را شبیه‌کودتایی بودن آن خواندند و گفتند: این فتنه همچنانکه برخی در دنیا هم به آن اشاره کردند، شبیه کودتا بود. البته سرکوب

شد، اما تخریب مراکز حساس و موثر در اداره کشور از طریق حمله به پلیس، مراکز سپاه، بعضی از مراکز دولتی و بانک‌ها و حمله به عناصر معنوی همچون مساجد و قرآن، نشان‌دهنده این واقعیت است.

ایشان در بخشی از سخنان خود هدف اصلی دشمن را بر هم زدن امنیت کشور خواندند و افزودند: وقتی امنیت نباشد، هیچ چیز نیست. نه نان، نه تولید، نه کسب و کار، نه درس و بحث و تحقیقات و نه علم و پیشرفت؛ بنابراین کسانی که امنیت کشور را حفظ کردند، حق حیات به گردن همه مردم دارند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی تاکید کردند: آنها

شرکت‌ها نهایتا ۱۵ تا ۲۰ روز است، رئیس سازمان نظام صنفی نیز اخیرا اعلام کرده بود که ۲ هزار شرکت در این حوزه فعالیت می‌کنند که تاب‌آوری آنها محدود به همین مدت زمان است و پس از آن بسیاری از این شرکت‌ها مجبور به کاهش نیرو یا حتی تعطیلی خواهند شد. وی افزود: شرکت‌ها در شرایط کنونی حتی نمی‌توانند برای آینده برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت داشته باشند و بسیاری از کسب‌وکارها چشم‌اندازی برای وضعیت آینده خود ندارند. بازار در حال حاضر نیز بازار خوبی نیست و مردم هنوز

تب و تاب خرید در شب عید را ندارند. از طرفی، در شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فعلی، همه در بلا تکلیفی به‌سر می‌برند.

الف‌تنسب اظهار کرد: باتوجه به مشکلات پیش آمده، کسب‌وکارها برای پرداخت حقوق کارکنان خود ممکن است حتی مجبور به فروش دارایی‌های شخصی خود شوند. پیش‌بینی می‌شود که اقتصاد دیجیتال در سال آینده با افت جدی روبه‌رو شود و کسب‌وکارهای آنلاین با مشکلات بزرگی مواجه شوند. وی در ادامه با اشاره به مشکلات و چالش‌هایی که کسب‌وکارها در شرایط فعلی با آن روبه‌رو هستند، افزود: ما در این مدت با تهدیدات داخلی و هزینه‌های بالای نیروی بوده‌ایم که فشار زیادی بر مردم و کسب‌وکارها وارد کرد. خیلی از مردم به‌دنبال راه‌هایی برای اتصال به اینترنت بوده و برای این منظور، به خرید وی‌پی‌ان‌های گران‌قیمت و حتی روش‌های خاصی مثل استارلینک روی آوردند.

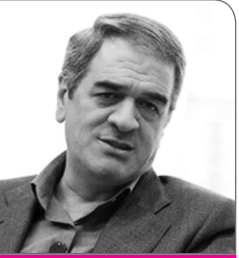

رئیس اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی با اشاره به هزینه‌های تحمیل‌شده به کسب‌وکارهای آنلاین با قطعی چندروزه اینترنت گفت: وقتی صحبت از خسارت می‌شود، دولت منابع جبران ندارد، اما در دریافت حق بیمه و مالیات می‌تواند تمهیداتی بیندیشد.

رضا الف‌تنسب در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به مشکلاتی که در مدت اخیر برای کسب‌وکارهای آنلاین به‌وجود آمده است، گفت: در این مدت، مشکلات زیادی برای دسترسی به اینترنت

بین‌المللی و سرویس‌های مهمی همچون گوگل پیش آمد. این اختلالات باعث تأخیر در نتایج جست‌وجو و عدم دسترسی به سایت‌های معتبر شد. همچنین بسیاری از کسب‌وکارها برای بروزسانی نرم‌افزارها و رفع مشکلات امنیتی خود به اینترنت بین‌المللی نیاز داشتند که این مسئله باعث کاهش ترافیک و افت چشمگیر فعالیت‌ها شد.

رئیس اتحادیه کسب‌وکارهای مجازی در ادامه تاکید کرد: شرکت‌هایی که نیروی انسانی زیادی دارند، از جمله شرکت‌های با بیش از ۲۰۰ نفر نیروی متخصص، با مشکلات جدی در پرداخت حقوق و هزینه‌های بالای نیروی انسانی روبه‌رو هستند. به‌همین دلیل نگرانی اصلی ما این است که در صورت تداوم این وضعیت، شاهد تعدیل نیروی گسترده‌ای در این بخش خواهیم بود. وی درساره تاب‌آوری شرکت‌ها گفت: طبق بررسی‌ها، تاب‌آوری بیشتر

رئیس کل بیمه مرکزی ایران روند پرداخت خسارت به خودروهای جنگ‌زده را تشریح و اعلام کرد: در یک سال گذشته، ۷۰۰ میلیارد ارزش صنعت بیمه به‌دلیل ضعف در پرداخت خسارت، سلب‌صلاحیت شدند که نشان‌دهنده تمرکز جدی ما بر حقوق بیمه‌گذاران است.

پرویز خوش‌کلام خسروشاهی ضمن بیان این مطلب افزود: خسارت خودروهای آسیب‌دیده از محل منابع خاص و با مجوز مراجع ذی‌صلاح پرداخت می‌شود و ارتباطی با بیمه‌نامه‌های متعارف ندارد. تاکنون خسارت بیش از ۲۰۰ خودرو پرداخت شده و روند پرداخت ادامه دارد.

خسروشاهی در گفت‌وگو با ایسنا، ضمن اشاره به عملکرد صنعت بیمه در امسال، اظهار کرد: طی ۸ تا ۹ ماهه امسال، حق بیمه تولیدی صنعت بیمه به حدود ۴۵۲ هزار میلیارد تومان رسید که این رقم تقریبا معادل کل حق بیمه تولیدی سال ۱۴۰۳ است. در همین مدت، حدود ۲۶۰ هزار میلیارد تومان خسارت پرداخت شد که تقریبا معادل سال گذشته است.

وی افزود: ۴۳ درصد از حق بیمه تولیدی مربوط به بیمه درمان، ۲۷ درصد مربوط به بیمه شخص ثالث و حدود ۱۵ درصد مربوط به بیمه‌های زندگی است.

از مجموع حق بیمه تولیدی، ۸۱ درصد سهم شرکت‌های بیمه غیردولتی و

پرداخت خسارت به خودروهای جنگ‌زده

۱۹ درصد مربوط به شرکت بیمه دولتی فعال در بازار است.

اصلاح آیین‌نامه توانگری مالی

وی با اشاره به اصلاح آیین‌نامه توانگری مالی شرکت‌های بیمه، توضیح داد: آیین‌نامه توانگری مالی که در سال ۱۳۹۰ تصویب و از ۱۳۹۱ اجرایی شده بود، براساس تجربیات ۱۰ تا ۱۵ سال اخیر اصلاح و بروزسانی شد. این اصلاحات نقش مهمی در افزایش توان پرداخت خسارت و سلامت بازار بیمه خواهد داشت. اقدام مهم در این حوزه در دستور کار قرار گرفته است که اجرای آنها طی یکی، دو سال آینده می‌تواند

تاثیر قابل توجهی بر ثبات بازار بیمه داشته باشد؛ گزارش دهی مالی، ماهانه و سیستم هشدار پیش‌هنگام.

خسروشاهی ادامه داد: یکی از اقدامات مهم، الزام شرکت‌های بیمه به ارائه گزارش‌های مالی ماهانه است که شباهت زیادی به صورت‌های مالی دارد. اقدام دوم، طراحی و استقرار سیستم نظارتی پیش‌هشدار است که با استفاده از شاخص‌های پیش‌بینی‌کننده، وضعیت شرکت‌ها را رصد می‌کند و در صورت مشاهده علائم خطر، بیمه مرکزی با دقت و تمرکز بیشتری وارد عمل می‌شود. هدف این است که مشکلات احتمالی پیش از تبدیل شدن به بحران، شناسایی و برطرف شوند.

ویژه‌تر از خبر

کاف‌زد صدر افزایش قیمت‌های پاییز ۱۴۰۴

تولیدکنندگان محصولات صنعتی به‌ازای تولید کالاهای خود در داخل کشور، در فصل پاییز ۱۴۰۴ نسبت به فصل مشابه سال قبل، ۵۰۹ درصد افزایش دارد.

در این فصل بیشترین تورم نقطه به نقطه با ۸۲٫۶ درصد مربوط به گروه «ساخت کاغذ و محصولات کاغذی» و کمترین تورم نقطه به نقطه با ۲۶٫۵ درصد مربوط به گروه «ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلرو نیم‌تریلر» است.

افزایش تورم سالانه

در فصل پاییز ۱۴۰۴، درصد تغییرات شاخص نرخ تولیدکننده بخش صنعت در ۴ فصل منتهی به این فصل نسبت به دوره مشابه در سال قبل، ۴۴٫۵ درصد است که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۳۸٫۳ درصد)، ۶٫۲ واحد درصد افزایش داشته است. به‌عبارتی، میانگین نرخ دریافتی توسط تولیدکنندگان صنعتی به‌ازای تولید کالاهای

خود در داخل کشور، در ۴ فصل منتهی به فصل پاییز ۱۴۰۴ نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۴۴٫۵ درصد افزایش دارد. در این فصل بیشترین تورم سالانه با ۶۵٫۸ درصد مربوط به گروه «ساخت انواع آشامیدنی‌ها» و کمترین تورم سالانه با ۲۹٫۴ درصد مربوط به گروه‌های «ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر» و «ساخت سایر مصنوعات» است.

در فصل پاییز امسال، تورم فصلی تولیدکننده بخش صنعت ۱۱٫۷ درصد افزایش یافته و تورم سالانه این بخش نیز ۵۰٫۹ درصد افزایش را تجربه کرده است. به‌گزارش ایسنا، در فصل پاییز ۱۴۰۴، درصد تغییرات شاخص نرخ تولیدکننده بخش صنعت نسبت به فصل قبل (تورم فصلی) ۱۱٫۷ درصد است که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۸٫۲ درصد)، ۳٫۵ واحد درصد افزایش داشته است. به‌عبارتی، میانگین نرخ دریافتی توسط تولیدکنندگان محصولات صنعتی به‌ازای تولید کالاهای خود در داخل کشور، در فصل پاییز ۱۴۰۴ نسبت به فصل قبل، ۱۱٫۷ درصد افزایش دارد. در این فصل بیشترین تورم فصلی با ۲۵٫۶ درصد مربوط به گروه «ساخت میلمان» و کمترین تورم فصلی با ۱۰٫۱ درصد افزایش مربوط به گروه «ساخت کک و فراآورده‌های حاصل از پالایش نفت» است.

افزایش تورم نقطه به نقطه

در فصل پاییز ۱۴۰۴، درصد تغییرات شاخص نرخ تولیدکننده بخش صنعت نسبت به فصل مشابه سال قبل (تورم نقطه به نقطه) ۵۰٫۹ درصد است که در مقایسه با همین اطلاع در فصل قبل (۴۶٫۵ درصد)، ۴٫۴ واحد درصد افزایش داشته است. به‌عبارتی، میانگین نرخ دریافتی توسط